

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem I. & II.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1758

Titulus VI. De Sacris Imaginibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68048)

eti, cujus esse dicitur; ita ut prudenter operari censeatur, qui illam ut talem approbat & judicat 73.).

TITULUS VI.

DE SACRIS IMAGINIBUS.

§. 58.

*Sacrarum
Imaginum
veneratio-
nem,*

PRÆTER Sanctorum Reliquias, Ecclesiis ornandis & devotioni Fidelium fovendæ adhibentur sacrae Imagines. Usus & Venerationem earum contra A catholicos propugnant Theologi Dogmatici & Polemici 74.). Nos pauca de hoc argumento afferemus, postquam hæresin Iconoclastarum brevi stylo attigerimus. Subnectemus dein, quibus Sacri Canones circa usum Imaginum statuunt, ne quod ad Religionem fovendam est institutum, ad superstitionem inducendam valeat.

§. 59.

-
- 73.) Has quatuor propositiones fusius declarat P. ANDREAS HIERON. ANDREUCI Dissert. Canonico - Theolog. V. §. 2.
74.) PETAVIUS Theol. Dogm. tom. 2. lib. XV. a c. 6. CARD. GOTTI Verit. Relig. Christ. tom. 2. c. 80. TOURNELY Prælect. Theolog. de Incarnat. quæst. ult.

De Sacris Imaginibus. 73

§. 59. Ad finem Sæculi VI. SE-*Impugna-*
RENUS Episcopus Massiliensis Ima-*tam,*
gines Sanctorum confregit, & ex
Ecclesiis removit ad evitandum ado-
rationis periculum, cujus indiscre-
tum Zelum reprehendit S. GREGO-
RIUS M. 75.). Res eo tempore
ultra processisse non videtur. Sæ-
culo VIII. autem hæresin Iconocla-
starum in Ecclesiam induxit, & im-
mani crudelitate firmavit LEO *Isau-*
ricus Imperator, a duobus Judæis
ad eam impietatem pertractus, de-
turbatis, confractis ac deletis ubi-
que Imaginibus Christi, Deiparæ ac
Sanctorum, vano prætextu everten-
dæ Idololatriæ. LEONIS Patris
impietatem superavit filius CON-
STANTINUS *Copronymus*, convo-
cata Pseudo-Synodo Iconoclastarum
Episcoporum 76.), quorum auto-
ritate fretus, horrenda ubique cru-

E 5 deli-

75.) Lib. VII. epist. III. & lib. IX. epist. 9.

76.) Acta hujus Conciliabuli referuntur in
Concil. NICÆN. II. act. VI. ubi JOANNES
Diaconus ostendit, non posse Synodum
illam dici Oecumenicam, quæ neque ad-
jutorem habuit Romanum Pontificem,
nec consentientes Patriarchas Orientis,
Alexandriæ scilicet, Antiochiæ & San-
ctæ Civitatis.

delitatis & blasphemæ improbitat
specimina edidit.

*Laudat Syn-
odus VII.*

§. 60. LEO Patre COPRONI
MO non melior filius , sacrilegi
rum pœnas acerba morte luit , ux
re IRENE relicta , quæ ambition
vitium zelo Catholicæ veritatis
xit , convocavitque cum CO
STANTINO filio Synodum VII. f
NICÆNAM II. in qua Cultus Im
ginum communi consensu fuit stab
litus Anno 787.

*Male intel-
lecta*

§. 61. Cum dicti Imperatores in
piam hæresin etiam in Provinci
Italiæ propagare vellent , nata ex
de est occasio excutiendi jugu
eorum in Occidente , hujusque Im
perium in Reges Francorum trans
ferendi 77.). In ipsa tamen Franco
Episcopi varie sentiebant de sac
Imaginibus , quarum usum quidem
non persequebantur furore Icono
clastarum , cultum tamen ob vario
abusus , & ad vitandam superstitio
nem non censebant promovendum

Acce-

77.) JOAN. ECKIUS tract. de non tollend
imaginibus c. II. jubet Germanos mem
nisse , potissimam causam transferendi Im
perium a Græcis in Germanos, fuisse Im
ginum usum &c.

De Sacris Imaginibus. 75

Accedebat æmulatio potentia contra Græcos, & injuria CAROLO M. illata, dum CONSTANTINI junioris matrimonium cum filia CAROLI, malis artibus IRENES Matris fuit impeditum. Unde Episcopi quidam concinnarunt librum, nomine CAROLI vulgatum contra dictam Synodum Græcorum, eo stylo, qui non tam veritatis amorem, quam exulcerati animi impetum prodit.

§. 62. Convocavit CAROLUS *A Franco-* eo tempore Episcopus Franciæ & *furtensibus.* Germaniæ Francofurtum, contra doctrinam ELIPANDI & FELICIS, qui hæresin Nestorianam resuscitare videbantur. Hac occasione usus HADRIANUS Pontifex, qui NICÆNAM Synodum nondum confirmaverat, pro pleniore discussione ad Conventum Francofurtensem per Legatos suos misit exemplum dictæ Synodi, in Latinam linguam adeo male versæ, ut quid in eadem editione intelligatur, aut vix aut nunquam potuerit adverti 78.). Inter alia, sententia CONSTANTINI
Epi-

78.) ANASTASIUS *Bibliothecarius* in Præfat. ad VII. Synod.

Episcopi Constantiæ Cypri, *Adi* non a
 III. his verbis proferebatur: *Cre* Sam
 Et cum honore recipio sacras Et veneratio
 biles imagines juxta obsequium adon temp
 tionis, quam exhibeo consubstantiali nave
 vivificanti Trinitati 79.). Cum tamen S.
 juxta textum Græcum deberet die tifer
 his consentio, Et concors efficior, suscipio num
 Et amplectens honorabiliter sanctas cent
 venerabiles imagines: atque ador nes
 tionem, quæ per latrariam efficitur, esse
 supersubstantiali Et vivifica Trinitati tius
 pendo. Ex perversa hac interpretat feno
 tione Francofurtenses Patres ind nem
 cti fuerunt, ut Nicænam Synodum in de
 cujus græcum exemplar ad manu Syn
 non erat, condemnarent his verbis rum
 80.): *Allata est in medium questio gine*
 nova Græcorum Synodo, quam de ad eoru
 randis Imaginibus Constantinopoli 81. oscu
 fecerunt; in qua scriptum habebatur tion
 ut qui imaginibus sanctorum, ita ut De ram
 fica Trinitati, servitium aut adoratione qua
 non imp

79.) Quod latinum exemplar sic expressit
 sententiam Constantini, patet ex lib.
 CAROLI M. lib. III. cap. 17.

80.) Can. 2.

81.) Hoc decretum non cum debita atten
 tione conceptum esse videtur, cum Syn
 odus Græcorum dicatur celebrata Const
 antinopoli, quæ habita fuit Nicææ. 82.

De Sacris Imaginibus. 77

non impenderent, anathema judicarentur :
Sanctissimi Patres nostri omnimodis ad-
orationem & servitutem renuentes con-
tempserunt, atque consentientes condem-
naverunt.

§. 63. HADRIANUS quidem Pon-^{Hadrianus}
tifex idem vitiosum exemplar lati-^{Pontifex}
num præ manibus habuisse videtur :
censuit tamen, ob ejusmodi locutio-
nes singulorum Episcoporum non
esse rejiciendam Synodum ; sed po-
tius ex benigna interpretatione cen-
sendos esse singulos, talem adoratio-
nem pro sacris imaginibus credere, qualis
in definitione Synodi constituta est 82.) :
Synodus autem auditis Episcopo-
rum sententiis definit Act. VII. Ima-
gines proponendas esse ad prototyporum
eorum memoriam & desiderium, & ad
osculum, & ad honorariam his adora-
tionem tribuendam : non tamen ad ve-
ram latriam, quæ secundum fidem est,
quæque solam divinam naturam decet,
impartiendam.

§. 64. Quam Catholice autem Conciliat
revera senserint Francofurtenses utramque
Patres, abunde probat ultimum Ca-^{Synodum.}
pitulum, quod miserunt ad HA-
DRIANUM Papani his verbis: sciat
Dom-

82.) Apud HARDUIN. tom. 4. colum. 803.

Domnus Apostolicus & Pater noster, cuncta simul Romanorum Ecclesia, ut cundum quod continetur in epistola beati simi Gregorii, quam ad Serenum Moliensem Episcopum direxit, permittimus Imagines Sanctorum, quicunque eas frangere voluerint, tam in Ecclesia, quam extra Ecclesiam, propter amorem Dei Sanctorum ejus: adorare vero eas nunquam cogimus, qui noluerint: frangere vel destruere eas, etiamsi quis voluerit, non permittimus. Quam sententiam, tanquam dignam CAROLUS M. laudat & magis elucidat HADRIANUS in Responso suo. Definigitur Synodus Francofurtensis contra Iconoclastas, Imagines tam in Ecclesiis, quam alibi exponi possunt nullatenus autem permittit, ut frangantur & destruantur. Quoad cultum autem Imaginum sentit, neminem ad eas adorandas esse cogendum. Ex quibus omnibus elucidat singularis prudentia HADRIANUS circa utramque Synodum, Nicenam & Francofurtensem, quarum unam alteri conciliat, neutram auctoritate Pontificia confirmat.

Iconoclastarum hæ- §. 65. Post plures Imperii Orientalis revolutiones LEO Armeniarum throno Imperiali sub annum 813 pro-

proditione occupato, Iconoclastarum hæresin & furorem restauravit: quem etiam persecuti sunt MICHAEL Balbus, & THEOPHILUS, quorum ad LUDOVICUM Pium, data Epistola 83.), multos Græcorum abusus circa cultum Imaginum græca fide recensens, excitavit nonnullos Episcopos Galliæ erga Imagines male affectos, ut in Conventu Parisiis acto 84.), primum quidem Conciliabulum COPRONYMI & Iconoclastarum de confringendis & abolendis imaginibus, postea vero acrioribus terminis Epistolas duas HADRIANI Pontificis, & ipsum Concilium NICÆNUM II. cum omnibus cultoribus imaginum, ausu plane temerario condemnarunt, volentes, ut haberentur quidem imagines, sed nequaquam adorarentur, nec sanctæ nominarentur 85.). Ex hac

hac

83.) Hæc Epistola inserta est collectioni Imperialium Decretorum de Cultu Imaginum a GOLDASTO editæ. fol. 618.

84.) Huic opusculo inepte tribui nomen Synodi Parisiensis, ostendit BELLARMINUS operum tom. VII. peculiari tractatu.

85.) In dicta collectione GOLDASTI, huic Parisino Conventui subjungitur *Epistola nomin-*

hac doctrina Episcoporum Gallorum
CLAUDIUS Taurinensis Episcopus
 deduxit conclusionem, neque Cruce
 cem Christi esse adorandam, quod
 tamen Iconoclastis eo usque semper
 venerationi fuerat. Unde per totam
 suam Dioecesin omnes Imagines
 Cruces deleuit, ac confregit 86.
 Tractatum ipsius refutavit **JONAS**
 Aurelianensis 87.), sed debilibus
 mis, cum & ipse vehementer pugna-
 ret contra cultum Imaginum, à quo
 tamen efficacissimum ducitur argu-
 men-

*nomine Romani Pontificis ad Michaelum
 atque Theophilum Imperatores Græcorum.*
 Nequaquam censendum est, hanc Epi-
 stolam ab Eugenio Pontifice fuisse
 scriptam aut missam ad Imperatores: est
 illummodo idea & conceptus Epistolæ
 Episcopis Galliæ concinnatus, & aliis
 aliis documentis Romam missus per
HEREMIAM & **JONAM** Episcopos, cultum
 Imaginum adversantes.

- 86.) **SIANDA** Lexic. Polemic. V. **CLAUDIUS TAURINENSIS**. Quomodo in
 mari solet crux apud Græcos & Latinos,
 qua nos ipsos signamus, tradit **GRATIANUS**
THERESUS de Cruce lib. IV. c. I. **LEO**
LATIUS de Eccles. Occid. atque Oriental.
 tal. consensione lib. III. c. 18. a n. 14.
 87.) Biblioth. SS. PP.

De Sacris Imaginibus. 81

mentum ad venerationem Crucis, vel laudandam vel improbandam 88.).

§. 66. Post THEOPHILI obitum uxor THEODORA cum filio MICHAELE, admodum infante, Augustis titulis ornata, restauravit in Oriente cultum Imaginum, confirmata Synodo NICÆNA II. in Conventu Episcoporum & Clericorum Constantinopoli habito, anno 842. 89.). Virtutes THEODORÆ Matris,

*§ damna-
tur a Syno-
do VII.*

F

88.) Eundem tractatum CLAUDII TAURINENSIS refutavit WALAFRIDUS STRABO de Reb. Eccles. c. 8. cum tamen etiam iste præjudicata opinione Gallorum imbutus videatur, refutatio non adeo est solida.

89.) De hoc conventu loquitur THEOPHANES in Orat. de S. NICEPHORO apud BOLLAND. in Actis SS. 13. Martii fol. 320. Post hunc conventum solemniter instituta fuit Processio Dominica prima Quadragesimæ, & singulis annis hoc modo revocabatur memoria restitutæ orthodoxiæ: unde Dominica illa nomen apud Græcos habet *orthodoxia*. LEO ALLATIUS in Dissertat. de Dominicis & hebdomadibus Græcorum n. 14. aliique ibi citati. CODINUS de Officiis Eccles. Constantinop. c. 15. n. 17. & ibi GRETSE-
RUS Commentar. l. 3. c. 10.

tris, cujus laudes celebrat NICOLAUS I. Papa 90.), nequaquam æmulabatur MICHAEL filius: cultus tamen Imaginum integer servabatur in Oriente: & demum consensu Orientis & Occidentis, Concilium Generale VII. ab octavo pariter Generali 91.) Constantinopolim & consequenter à Sancta Sede confirmatum fuit, cui supremæ Conciliorum auctoritati etiam Prælati Galliarum se submiserunt.

Demum a Tridentina.

§. 67. Cultus Imaginum auctoritate totius Ecclesiæ anno 869. abolitus, tandem iterum impugnatus fuit Sæculo XII. in Gallia a PETRO de BRUIS, qui in accensam structuram ex confractis crucibus congestam ad quam die Parasceves carnes conquebat, ab indignante populo fuerit coniectus. Eundem errorem docuit HENRICUS ejus discipulus 92. item

90.) In Epist. quæ est 14ta apud HAROLDUM in Collect. Concil. tom. 5. col. 227.

91.) Act. X. Can. 3.

92.) Utriusque auctoritas impugnavit PETRUS Cluniacensis, cujus Epistolæ contra Henricianorum & Petrobrusianorum hæreses in Germania primum editæ Ingolstadii ann. 1546. continentur etiam in Bibliotheca Cluniacensi ANDREÆ QUERCETANI. col. III7.

De Sacris Imaginibus. 83

item Albigenses & Waldenses: dein
Sæculo XIV. Wiclefistæ: Sæculo
XV Hussitæ: Sæculo XVI. CAROLO-
STADIUS, ZWINGLIUS & CAL-
VINUS, eorumque Sectatores. His
omnibus confutandis sufficit Decre-
tum Concilii TRIDENTINI 93.),
quo discrimen inter Idola Gentilium
& Imagines Christianorum, harum-
que legitimus usus, & innoxia ve-
neratio dilucide traditur.

§. 68. Insistendo igitur doctrinæ *Nec Lex*
Concilii TRIDENTINI, censemus, *Mosaica,*
Deum in Decalogo 94.) non uni-
verse prohibuisse omnem prorsus
Imaginum usum, sed earum dunta-
xat, quæ ad Numen aliquod repræ-
sentandum fierent, quæ Idola nun-
cupantur. Quod si Synedrii ac Sy-
nagogæ postea decreto latius por-
recta legis sanctio est, id inter illo-
rum secundarias præceptiones &
scita Magistorum numerari conve-
nit, quæ *sepem Legis Divinæ* nomi-
nare solebant.

§. 69. Apud Christianos distingui *Nec Chri-*
oportet inter Imaginum Usum, & *stiana*

F 2 ea-

93.) Sess. XXV.

94.) Exod. XX. 4. Levit. XXVI, 1.
Deuteron. V. 8.

carundem Cultum. Usus Imaginum ex eorum genere est, quæ ad iaphora nominantur, quæ scilicet ad salutem omnino necessaria non sunt nec ad substantiam Religionis attinent: sed in potestate sunt Ecclesiæ ut ea vel adhibeat, vel abieget, prout satius esse decreverit. Quocirca primis ab ortu Christianæ Religionis temporibus, cum Gentilis in eam exardesceret furor, & in hominum mentibus hæreret adhuc Idolorum superstitione; non tam frequens fuit Sacrarum usus Imaginum, uti neque Templorum aut Altarium 95. ne scilicet quispiam, quod MARCELLINA Carpocratis discipula fecit, Imaginem JESU & PAULI cum imaginibus HOMERI & PYTHAGORÆ coleret; Gentium quoque mores & mysteria circa eas perficeret, adorando, incensumque ponendo.

95.) ORIGEN. lib. VIII. contra Celsum MINUCIUS FELIX in Octavio. ARNOB. lib. VI. advers. gent. LACTANTIUS Divin. Inst. lib. II. c. 2. & alii rejiciunt simulacra DEI, sicut Tempa & Aras, in eo scilicet sensu, quo Gentiles eadem adhibebant. Vid. ISÆUS in Notis ad eundem locum Lactantii.

De Sacris Imaginibus. 85

nendo 96.), exemplo ALEXAN-
DRI Severi Imperatoris, qui in Lara-
rio suo statuas CHRISTI & ABRA-
HAM inter falsos Deos posuisse
scribitur 97.). Unde sub DIO-
CLETIANO & MAXIMIANO Her-
culeo Præfectus revulsis Ecclesiæ
Nicomediensis foribus, frustra simu-
lacrum DEI quærebat 98.). Ex his
intelligi potest mens Concilii ILLI-
BERITANI 99.), cui ad initium Sæ-
culi IV. placuit picturas in Ecclesia
esse non debere, ne quod colitur & ado-
ratur, in parietibus depingatur, id est,
ne Gentiles ex ejusmodi picturis ve-
nirent in notitiam & pravam inter-
pretationem nostrorum mysterio-
rum 100.).

F 3

§. 70.

96.) S. AUGUSTIN. de hæresib. c. 7. EPI-
PHAN. hæres. 27.

97.) ÆLIUS LAMPRIDIUS in Alexandro
Severo.

98.) LACTANTIUS de Mortib. Persecut.
§. 12.

99.) Can. 36.

100.) Aptior hæc videtur interpretatio,
quam sit BALTASARIS DE BASTERO,
olim Episcopi Gerundensis, aut etiam
ejus Adversarii, in Diario Trivultienti
ann. 1750. mens. April. art. 43. & ann.
1752.

*Adversatur
Imaginum
usui.*

§. 70. Pace autem & libertate reddita, Imagines Christi atque Sanctorum usurpavit Ecclesia, cum jam nullum Idololatriæ periculum esset, & ad propagandam Christi ac Martyrum memoriam, animandosque ad pietatis constantiam illorum exemplo Fideles, utile id esse videretur. Atque hoc neutiquam omnibus in locis eodem instituto ac tempore constat esse factum; sed alibi citius, alibi tardius, prout nationum captus & indoles erat; & qui illis præerant, expedire judicabant. In hac igitur de Imaginibus controversia, recentioris Ecclesiæ potius exemplorum & Institutionum, quam antiquioris, duci rationem oportet 1.) Adeo enim

Ido-

1752. mens. Jul. art. 83. Vid. SCHELSTRATE de Discipl. Arcani c. 7. art. 3. NATALIS ALEXANDER Hist. Eccles. sæc. III. Dissert. 21. art. 2. PAGI Crit. ad Annal. Baron. ann. 55. n. V. TOURNELY Prælect. Theol. de Incarnat. quæst. ult.

1.) Ita ratiocinatur PETAVIUS Theol. Dogmat. Tom. V. p. 2. de Incarnat. lib. XV. c. 13.

Idololatriæ metus evanuit, ut etiam falforum Deorum simulacra, quæ forte ex ruderibus eruuntur, ad profanos urbium ornatus, vel ad profligatæ superstitionis monumenta ferventur. Unde THEOPHILUS Episcopus Alexandrinus, cum cætera Idola in ollas & alia vasa conflasset, unum solummodo servari, & publice exponi jussit, ne sequenti tempore Pagani negarent, se tales adorasse Deos 2.)

§. 71. Nihilominus primis etiam sæculis Imagines alicubi positas fuisse constat. De Imagine Christi ab ipso Servatore nostro ad ABGARUM Edessæ Regem missa, habemus vetustissimam autoritatem 3.): uti &

cujus exempla habemus antiquissima.

F 4

de

2.) SOCRATES Hist. Eccl. lib. V. c. 16.

3.) Vid. GRETSERUS Syntagm. de Imaginibus non manu factis. HONORATUS a S. MARIA Animadvers. in Regul. & usum Critic. tom. 2. lib. IV. Dissert. 2. art. 2. HADRIANUS Papa in Epist. ad CAROLUM M. pro Synodo Nicæna II. c. 18. refert, hanc historiam a tribus Patriarchis Orientis ad Pontificem perscriptam, & ab Antecessore suo STEPHANO III. in Synodo Romana relatam. HARDUIN. Tom. 4. col. 782.

de Facie Christi, VERONICA nuncupata 4.). Narrat EUSEBIUS 5.) scriptor Sæculi IV. a muliere illa quam Christus Dominus a sanguinis profluvio sanaverat, erectam fuisse æream statuam Salvatoris, & adhuc sua ætate Cæsareæ Philippi superfuisse, cui & miraculum accessit herbe cujusdam, quæ ubi ad pallii, quod in statua effigiatum erat, fimbriam excreverat, morborum genera omnia curabat. Statua hæc postea a JULIANO *Apostata* destructa fuit: frustra autem a Christianis collecta & in Ecclesia reposita 6.). NICODEMI, qui nocte ad JESUM veniebat, propriis manibus factam fuisse asserunt Imaginem Christi, quæ a Judæis excruciatâ, copiosum sanguinem fudit Beryti 7.). Imagines Deiparæ S. LUCAS pinxisse dicitur, neque ullo verosimili fundamento negatur 8.). De aliis Imaginibus
Chri-

-
- 4.) HONORATUS *ibid.* Dissert. 8.
 5.) Hist. Eccles. lib. VII. c. 73.
 6.) SOZOMENUS Hist. Eccles. lib. 5. c. 20.
 HONORATUS *loc. cit.* Dissert. 2. art. 3.
 7.) Synod. VII. General. Act. 4.
 8.) Vid. GRETSERUS *loc. cit.* c. 18. & 19.

Christi & Apostolorum PETRI & PAULI per primos Christianos confectis antiquissima Historia testatur 9.). Ipse Divinus Servator noster formandæ Crucis autor Constantino fuit. 10.).

§. 72. Ex his demonstratur anti- *Ex usu*
quissimus Imaginum sacrarum *Usus. Imaginum*
Qui vero ex Protestantibus Germa- *inferiur*
niæ Imagines quidem habendas pu- *earundem*
tant, earum autem *Cultum* ac vene- *Cultus,*
rationem damnant, a seipsis dissi-
dent. Ex eodem enim fundamento,
ex quo Cultum rejiciunt, debent
etiam prohibere easdem fieri, & ha-
beri qualicunque in æstimatione.
Quippe Decalogi præcepto illo, quo
Idolis interdicitur, etiam sacras Ca-
tholicorum Imagines prohiberi sen-
tiant: quod si verum est, non modo
Cultui earundem intercedere de-
bent, sed etiam formationi. Ho-
nor enim ille, qui defertur Imagi-
nibus, est *Relativus*, & refertur ad
Prototypon, quod neque Prote-
stantes veneratione dignum esse ne-

F 5 ga-

9.) EUSEB. loc. cit.

10.) Idem de vit. CONSTANTINI lib. I.
c. 23.

gabunt: an autem illis deferendus §.
 etiam sit Cultus *absolutus*, relinquendus
 Theologis Scholasticis discutien-
 endum II.): saltem Cultus negativus
 Imaginibus absolute deferendus
 debet, ut nulla injuria aut dehonora-
 tione afficiantur, non flammantur,
 absumantur &c. Unde inferitur, quod
 versus Imagines ejusdem Sancti, per
 se loquendo, æquali honore affici-
 endas esse, cum idem in singulis
 prototypon honoretur: nihilomi-
 nus cum Deus ad invocationem
 ejusdem Sancti potius in hoc, quam
 in illo loco; potius ad hanc, quam
 ad illam Imaginem liberalius sua be-
 neficia largiatur: absque ulla super-
 stitione fieri solet, ut una B. Virgi-
 nis, vel alterius Sancti Imago pro
 alia ejusdem celebrior sit, major-
 que frequentia hominum colatur.
 Sicut enim, quod Apostolus dicit,
 non omnes Sancti habent dona con-
 firationum, nec omnes habent dijudi-
 cationem spirituum: ita nec in om-
 nibus memoriis Sanctorum ista fieri
 voluit ille, qui dividit propria uni-
 cuique prout vult 12.).

§. 73.

11.) Vid. PETAV. loc. cit. c. 17.

12.) S. AUGUSTINUS Epist. 78. alias 13.

§. 73. Catholica igitur sententia qui pertinet
ad Cultum Imaginum sacrarum per- ad dogma-
tine ad Dogmata Ecclesiæ, lici- ta Ecclesie.
negatum scilicet esse, eas venerari, si-
ferentemque earum Cultum, si ad nor-
de hominam Christianæ doctrinæ exercea-
amittitur, ab Idolorum adoratione lon-
ur, dignissime distare: Usus autem earum
i, pendere ex Disciplina, quæ variis
aff- temporibus & locis, varia esse pot-
ngul- est 13.). Unde Calviniani imme-
lomi- rito irrident Catholicos, quod tot
onen- arumnas olim ac mortes sub Impe-
quan- ratoribus Iconoclastis perpeti malu-
quan- erint, quam abjurare Sacrarum
ua bo- Imaginum Cultum, quæ removeri
super- salva religione possunt. Nam Ico-
Virgi- nomachi non solum contendebant,
o pro- ut e templis deturbarentur Imagines,
ajori- quod tolerare Disciplina poterat:
latur- sed contra ipsum Dogma, Imaginum
dicit- usum, omnemque earum Cultum
a cu- superstitiosum, impium, Deoque
ijudi- invisum ducebant. Fundebant igi-
n om- tur Catholici sanguinem pro dog-
a fia- mate Christianæ fidei, quæ causa
a uni- etiam

13.) Minus exacta videtur esse propositio,
quod Apostoli prohibuerint Cultum Sa-
crarum Imaginum, quam propositionem
no-

etiam reliquos Martyres fecit. 14.
 Quod autem Imagines ex sententia
 Ecclesiae Catholicae quoad Usum inter
 adiaphora censeantur: item quae
 utilitatem afferant, & qua ratio
 colantur, eleganter exprimitur
 precibus, quibus benedicuntur Im
 gines hac formula: *Omnipotens*
piterne Deus, qui Sanctorum tuorum
Imagines seu Effigies sculpi aut
NON REPROBAS, ut quoties illae
oculis corporeis intuemur, toties
actus & sanctitatem AD IMITANDUM
memoriae oculis meditemur: hanc, quae
mus, Imaginem in honorem ac memoriam
Beati N. adaptatam benedicere ac san
ctificare digneris; & presta, ut quicumque
que CORAM ILLA IPSUM gloriosissimum
num N. suppliciter honorare studuerit
ILLIUS PRECIBUS ac obtentu, a te
gratiam in praesenti, & aeternam gloriam
obtineat in futuro, PER DOMINUM
NOSTRUM &c. 15.).

§. 74

notat Autor Historiae Literariae Italiae
 vol. 2. lib. 1. c. 2. n. 11. & crisin suam
 defendit Vol. 4. part. 3. let. 2.

14.) LAMIND. PRITANIUS, id est, MURATORIUS
 de Ingenior. Moderat. l. I. c. 15.

15.) Pontificale Romanum part. 2. Rubrica
 De Benedictione Imaginum. Olim Imagines

De Sacris Imaginibus. 93

§. 74. Sicuti autem contra Aca-^{Resistendum}
thoicos, Usus & Veneratio Imagi-^{est errori-}
num commendatur: ita pariter resi-^{bus}
stendum erroribus, qui vel ex ru-
ditate, vel ob turpem quæstum fa-
cile possunt irreperere. Duplici ratio-
ne contingere id potest, I. circa
Repræsentationem. II. circa legiti-
mum Imaginum Usam.

§. 75. Quoad ipsam Repræsentationem ^{Quoad re-}
generalis regula est, quod ^{præsenta-}
ex quibus causis prohibentur non-^{tionem,}
nulli libri, ex iisdem tolerari non
debeant nonnullæ imagines, utpote
quæ sunt libri indoctorum 16.).
Tales sunt Imagines vel falsum dog-
ma repræsentantes, vel erroris oc-
casionem præbentes: lascivæ aut
sanctitatem Domus DEI dedecen-
tes: dissidiorum causam dantes.

§. 75.

gines etiam Chrismate ungebantur, & sic
dedicabantur, ut scribit HADRIANUS I,
ad CAROLUM M. HARDUIN. Concil.
tom. 4. col. 792.

26.) Idcirco enim pictura in Ecclesiis adhibe-
tur, ut hi qui literas nesciunt, saltem in
parietibus videndo legant, qua legere in co-
dicibus non valent. S. GREGOR. M. lib.
VII. ep. III.

*Ne falsum
dogma re-
praesente-
tur,*

§. 76. Ne falsum Dogma rep-
sentetur, vel erroris occasio pr-
beat, præcipua cura sit oportet
Divinitate, aut SS. Trinitate exp-
menda. Potest ea forma adhiberi
sub qua Deus nonnunquam homin-
ibus apparere voluit: scilicet Do-
minus Pater in forma Viri senis 17.
Verbum Divinum in humana na-
tura, quam assumpsit; Spiritus Sa-
ctus sub Columbæ specie 18.
Sub his figuris apte conjunctis
præsentata fuit SS. Trinitas ante
nos circiter mille & ducentos
Nolana Ecclesia 19.). Videri
etiam

17.) DANIEL. VII. 9. Unde ALEXAN-
DER VIII. damnavit hanc propo-
sitionem Numero 25. tam *DEI Patris
simulacrum nefas est Christiano in
collocare.* De Imagine DEI Patris
seu Pallio Sacerdotali, & triplici Co-
lona insignita, contra MOLINÆUM
SAUSSAYUS Panopliæ Sacerdot.
Lib. VII. c. 7.

18.) LUCÆ III. 22.

19.) S. PAULINUS adscripsit hos versus

Pleno coruscat Trinitas mysterio:
Stat Christus amne: Vox Patris
tonat;
Et per Columbam Spiritus Sanctus
fluit.

De Sacris Imaginibus. 95

etiam SS. Trinitatem representari sub effigie Trium Virorum omnino æqualium: sed tutum non est, figuram hujus Mysterii superstruere incerto conceptui quorundam Interpretum, qui Tres Viros Abrahæ viros 20.) de SS. Trinitate intelligunt. Multo minus formanda hæc est sub figura monstrosa unius hominis, qui habeat triplicem faciem vel triplex caput 21.). Imago Spiritus Sancti sub forma speciosi Juvenis non habet fundamentum in Scripturis 22.).

Unde

20.) Genes. c. 18.

21.) Hac forma dæmon apparuit, Trinitatem se esse contestatus, uti refertur in Vita S. NORBERTI 6. Junii apud Bolland. fol. 833. & URBANUS VIII. dicitur tales Imagines ad ignem damnasse. BENEDICTUS XIV. Bullar. tom. I. fol. 566.

22.) Hæc figura non probatur BENEDICTO XIV. loc. cit. Familiaris autem fuit nostris temporibus piæ cuidam Virgini: & jam olim typis Belgicis excusa cum inscriptione: *Hac præfulgenti formæ sese Spiritus Sanctus Divæ Virgini & Matri Teresiæ manifestavit.* Major hujus formæ antiquitas refertur in quibusdam Literis Bononiensibus, quæ in Diurno Manuscripto sæculi decimi quarti, & per

ues

Unde ejusmodi Imagines ad publicum Cultum, præcipue in templis non facile exponendæ sunt; quamvis earum usus pro devotione privata improbandus non sit. Quando repræsentatur Christus sub forma Pastoris ovem portantis in heremis 23.), vel sub forma Agni non dicendæ hæ sunt Imagines Christi, sed potius Symbola ex Evangelio & Apocalypsi desumpta 24.)

S. 77.

nes Reverendissimum TROMBELLA, Abbatem Canonice S. Salvatoris Bononiensis inveniri narrant imaginem SS. Trinitatis, in qua Spiritus Sanctus Pueri formam repræsentatur. Quando autem P. FORTUNATUS HUEBER in Menolog. O. Seraph. ad diem 28. Decembr. narrat. ANGELAM DE FULGINIO cum Spiritu S. in forma pulcherrimi Juvenis sibi a parente sermones miscuisse; nescio quæ autoritate id scribat, cum ipsa B. ANGELA dicat, illa omnia intus in se contigisse. Vid. Acta SS, ad diem 4. Januarii.

23.) Hanc figuram jam a primis Christianis in calicibus fuisse effigiatam, relate TERTULLIANUS lib. de Pudicitia.

24.) Non pingimus Agnum tanquam figuram Christi immolandi, quam formam improbant Patres TRULLANI Can. Sed

De Sacris Imaginibus. 97

§. 77. Imagines, quæ in repræ-^{aut erroris}sentanda Annuntiatione B. Virginis ^{ocasio præ-}exhibent Puellum e cælo inter ra-^{beatur :}

dios descendentem in Uterum Virginis, videntur favere hæresi Valentini, docentis, Corpus Christi non esse assumptum ex substantia Matris 25.). Improbantur Imagines, exhibentes Christum jam gloriosum in cælo coram Patre suo orantem genibus flexis super lignum Crucis. Item quæ extremo Judicio apponunt B. Virginem & Joannem Baptistam

G

Sed tanquam Symbolum Christi immolati: sicut etiam posset Christus exhiberi sub Symbolo Vitis &c. Quando autem recentissimus Auctor Apparatus Eru-
ditionis p.3. c. 2. art. 6. in fin. dicit: Patres Trullanos Christi imaginem sub specie Agni pingi præcepisse; errorem calami obrepisse censeo. Eadem forma Agni displicere videtur HADRIANO Papæ I. can. 29. dist. 3. de Consecr. nam approbat Canonem Trullanum in Epistola scripta ad TARASIVM, & relata in Actione II. Synodi VII.

25.) Reprehendit pictores harum Imaginum S. ANTONINUS Sum. 3. p. tit. 8. c. 4. §. II. Cum tamen hæc hæresis tempore isto sectatores non habeat, videtur his imaginibus periculum nullum subesse.

stam genibus flexis procumbentes coram Iudice 26.). Optime pingitur S. Michaël cum libra, quæ significet, quod Deus iudicaturus sit animam in æquitate: sed erroris occasionem præbent Imagines, ubi in una statera ponderatur anima cum catalogo malorum operum, adstante dæmone, qui lancem conatur deprimere: in altera ponuntur eius virtutes, addito etiam quodam signo externæ devotionis ab eo homine exercitæ e. g. Rosario &c. ac si mala opera non excluderent e cælo modo bona numero præponderent 27.). Periculum erroris aliqui deprehendunt in Imagine S. Ægyptii manum imponentis Carolo Martello:

26.) Videtur hæc Imago sapere dogma ab AUGUSTINO Lib. XXI. de Civit. Dei c. 18. & 24. rejectum de damnatorum salvatione per preces & intercessionem Sanctorum. Huc etiam pertinet apud GRATIANUM can. 20. XIII. q. 2. ex S. HIERONYMO desumptus.

27.) Talis doctrina continetur inter Sermones S. AUGUSTINI, nunc in appendice tomi VI. fol. 278. Sanam doctrinam sermonis, & imagines defendit SERAPHIUS in Josue c. 5. q. 45. fol. 551.

lo: ex historia enim ibi repræsentata forte quis colligeret, peccatum occultum posse absque Sacramentali Confessione per preces S. Ægydii dimitti 28.). Similiter occasionem erroris præbere possunt repræsentationes innixæ incertis historiis, vel revelationibus privatis. Unde etiam approbante Urbano VIII. decretum fuit, ne quorumvis hominum cum sanctitatis seu Martyrii fama defunctorum imagines, cum laureolis aut radiis, in Oratoriis vel Ecclesiis apponantur, antequam ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur: item ne ad eorum sepulchra tabellæ aut imagines appendantur, quæ tamen separato ab Ecclesia loco custodiri permittuntur, si ad qualemcunque suo tempore probationem sanctitatis facere possint 29.).

G 2

§. 78.

28.) Hanc historiam in sensu Catholico explicant Hagiographi Antwerp. ad diem 1. Septembr. fol. 303. Lit. D.

29. Bullar. Rom. Tom. 4. fol. 54. & 55.

*Tolerantur
tamen er-
rores minus
periculosi.*

§. 78. Nihilominus errores quos-
dam minus periculosos imaginibus
pictores passim admiscunt, a nemine
reprehensi e. g. dum pingunt Christum
Corpus e cruce in gremio Matris
positum, sine livore, cruore vel
plaga, exceptis quinque vulneribus
manuum, pedum & lateribus
forte magis solliciti de ostentanda
arte, quam exhibenda veritate 30.)
item dum repræsentant Christum a
Cœnam sedentem, cum solæ fami-
næ sedere, Viri vero accumbere so-
lerent; vel ex aperto sepulchro re-
surgentem; vel custodes ad Sepul-
chrum dormientes: dum S. Hiero-
nymo appingunt rubrum Galerianum
Cardinalitium. Cum tamen omnes
historiarum circumstantiæ non po-
teant ex authenticis documentis
tribuendum aliquid est pictoris
phantasiæ, aut etiam communi usu

31.)

30.) Originem hæc imagines videntur ha-
bere ex Dialogo *de Passione Domini* inter
opera S. ANSELMI, ubi B. Virgo narra-
ad consolationem suam & discipulorum
glorificatum fuisse Corpus Filii sui,
nulla plaga in eo apparuerit, præter quæ-
que Vulnerum cicatrices.

31.) : cauti tamen esse debent tam artifices in formandis, quam Prælati in admittendis Imaginibus in Ecclesiam 32.). Ubi autem ex dictis aliquæ jam extant, periculum erroris potest corrigi per salutarem doctrinam, qua populus in Catechesi & Concionibus eruditur, instruendus simul de metaphorica repræsentatione S. Christophori, Georgii, B. Virginis gladiis transfixæ, dæmonum varias machinas ad tentandos moribundos adhibentium, aut animam e corpore ad tartara funibus trahentium &c.

§. 79. Tolerari autem nequa-*Imagines* quam debent Imagines lascivæ, vel *non debent* sanctitatem domus DEI dedecentes, esse *inde-* ubi Sanctæ Virgines, viventium mu-*centes* ;

G 3 lier-

31.) Nec phantasiæ, nec communi usui adeo indulgeant Pictores, ut prodant crassam ignorantiam historiæ & morum antiquorum. Quosdam ejusmodi errores notat M. LE PELLETIER in Dissert. sur les erreurs des Peintres, quam inserunt Trivultienfes Diario suo ann. 1704. pag. 1981. & 2144. item ann. 1705. pag. 169. 516. 665. 1614.

32.) Antequam Imagines publice exponantur, deberent ab Episcopo approbari juxta Concilium Tridentinum.

liercularum vultus referunt, & umbratili velamento amantium oculos pascunt 33.). Mandat Concilium TRIDENTINUM 34.), ut proci venustate imagines non pingantur, ne ornentur. Facile enim contingit, ut intuentes magis moveat Magdalena nuditas, quam lacrymæ: ut casta Susanna non duos tantum Senes ad libidinem concitet: ut curiosus spectetur Bethsabea lavans, quam David pœnitens. Nimia cultus vanitas Sanctos dedecet: possunt tamen pingi in vestibus pretiosis; quarum gemmæ & margaritæ ornant, ad repræsentandam eorum gloriam in cœlo. Aliquæ Imagines non habent quidem objectum in se sacrum: referuntur tamen ad aliquem sacrum usum religionis, uti imago Dæmonis, Mortis, Inferni. Cavendum ne etiam in his aliquid repræsentetur contra Decentiam, vel Christianæ Religionis dogmata. Hinc tolerandum

-
- 33.) Exprobratur Gentilibus, quod Praxiteles Veneris Cnidie imaginem construxerat similem eam fecerit Cratinæ, quam adorabat, ut adorarent miseri amicam Praxitelis. CLEMENS ALEXANDR. Orat. ad Gent. ARNOB. lib. 6. advers. gent.
- 34.) Sess. XXV.

randum non est, ut diabolus tentans Christum in deserto, repræsentetur indutus habitu Monachali & cucullo : ut Sacris Imaginibus adjiciantur ridicula parerga.

§. 80. Merito etiam tolluntur *Nec diffidiorum causam præbere.*
Imagines diffidiorum causam præbentes. Plura Decreta Pontificum de repræsentando Habitu quorundam Sanctorum, alibi retulimus 35.). Cautum olim erat ad discordias exterminandas, ne stigmata S. Catharinæ Senensi impressa repræsententur 36.). Inhibitum etiam est, ne Imagines Christi, Deiparæ, Angelorum, Sanctorumque aliorum pingantur cum habitu certorum Ordinum, aut aliter, quam in Ecclesia hæctenus viguit usus. Autoritate etiam Principum Sæcularium tollendæ

G 4 dæ

35.) Hierarch. Eccl. tit. 35. §. 448.

36.) Bulla Sixti IV. legi potest apud MARTENE in Collect. veter. Scriptor. tom. 6. Col. 1382. Eruditum libellum pro his Imaginibus S. Catharinæ Senensis scripsit VINCENTIUS JUSTINIANUS ANTI-STIUS, ubi in fine adjungitur Decretum Clementis VIII. ne quid innovaretur, donec hoc negotium a S. Congregatione Rituum declaratum fuerit.

da essent & abolenda Imagines, in quibus nonnulli A catholici Romanum Pontificem, Sacramenta Ecclesiae, aliosque ritus Catholicos sub figuris calumniosis ac impiis exhibent. Universim autem circa tollendos abusus in pingendis Imaginibus cavendum est, ne privata autoritate aliquid attentetur, unde Fideles turbari magis possent. Servanda potius doctrina Concilii Tridentini 37.), ut si dubius, aut difficilis abusus extirpandus sit, Episcopus exquirat sententiam Concilii Provincialis, nihilque novum, aut in Ecclesia haecenus inusitatum discernatur inconsulto Romano Pontifice.

Cavendus §. 81. Si Imagines rite, decen-
usus Imagi- terque sunt factae, legitimus quo-
num sa- que debet esse earum usus absque
crarum ad ulla superstitione. Peccatur contra
effectus va- hanc Regulam, quando D. Pauli
nos: vel S. Urbani Imagines in profluentem vel puteum conjiciuntur, festivis eorum diebus forsan incidentibus in foedam tempestatem, vel pluvium

37.) Cit. Sess. XXV.

De Sacris Imaginibus. 105

vium cœlum 38.). Gregorius X. in Concilio Lugdunensi reprobatur de-
testabilem usum horrendæ indevo-
tionis illorum, qui tempore cessa-
tionis a Divinis, Crucis, B. Mariæ
Virginis, aliorumque Sanctorum
Imagines seu statuas irreverenti ausu
tractantes, eas prosternunt in ter-
ram, & urticis spinisque suppo-
nunt 39.). Usus etiam periculosus
est, si Sacris Imaginibus inscriban-
tur certæ pollicitationes, eos qui
secum gestarent tales imagines, non
sine pœnitentia aut Sacramentis de-
cessuros; aut illo die ab omni in-
fortunio liberandos; aut prospe-
rum in negotiis eventum habituros
40.). Vix non superstitiosam fidu-
ciam ponunt aliqui in Nummis,
quibus impressa est Imago S. Geor-
gii, aut S. Christophori 41.).

G 5 §. 82.

38.) MARTINUS DE ARLES tr. de Super-
stitionib. simile quid refert de Imagine S.
Petri, aut Corpore S. Felicæ.

39.) C. 2. de Offic. Ord. in 6.

40.) Concil. Cameracens. ann. 1565. tit. 19.
de Sanctis c. 6. idem cavendum monet in
invocatione Sanctorum.

41.) Hujus Sancti Imaginibus nonnullis
inscribuntur hi versus:

Chri-

*Aut profa-
narum ad
effectus sa-
cros.*

§. 82. Sicut superstitiosum est
Imagines Sacras ad vanos usus
sumere, ita pariter superstitiosum
videtur, imagines, quæ nihil Sacrum
præferunt, ad effectus sacros adhi-
bere. Indignatur BENEDICTUS
XIV. figuræ pollicis inter Indices
& medium digitum prominenti
quo nonnulli fugari dæmones pu-
tant 42.). Sigilla Talismannica
five sint Astronomica, five Magica
five Mixta; imagines Ragieli, Chæ-
Thetel, Salomonis, Hermetis,
similes nugæ omnino explode-
oportet. 43.).

§. 83.

Christophore Sancte, virtutes sunt tibi
tantæ :

Qui te mane vident, nocturno tem-
pore rident.

42.) Figura hæc censetur originem trahere
ex turpi figura, qua Romani Ethnicis
utebantur contra fascinum : & de ea
intelligunt aliqui OVIDIUM lib. 5. Fascinum

Signaque dat digitis medio cum
pollice junctis,

Occurrat tacito ne levis umbra fibi
Plura de ejusmodi signis Romanorum
deri possunt apud VINCENTIUM ALSACI-
RIUM de Invidia & Fascino Veterum
Tom. 12. GRÆVII.

43.) Speculum Lapidum CAMILLI LET

De Sacris Imaginibus. 107

§. 83. Locus Imaginum sacrarum *Locus Imaginum de-*
debet esse decens & honestus. Etiam *bet esse de-*
Leges Civiles jubent honorandas *bet esse de-*
Cruces non alibi, nisi in venerabilibus *cens.*
locis reponi 44.) ; voluntque *signum*
Salvatoris Christi nemini licere vel in
solo, vel in silice, vel in marmoribus
humi positis insculpere, vel pingere 45.).
Quam Legem ut ad nostra tempora
accommodemus, non de nudo signo
Crucis, quod ubique lapidibus se-
pulchralibus insculpi videmus, sed
potius de Effigie Christi e Cruce
pendentis interpretari malo, ne
pedibus conculcetur. Eadem in res
sacras Religio exigit, ut etiam aliæ
piæ Imagines humi non ponantur,
ubi irreverentiæ transeuntiura expo-
nantur : alias enim, ut conqueri-
tur

NARDI, PARACELSI de occulta Philo-
sophia, GAFFARELLI Curiositates inau-
ditæ cap. 6. seq. qui Autor reprehendit
quidem aliquas superstitiones ; in alias
tamen ipse incidit, laudando figuras Ta-
lismannicas Astronomicas, quas damnat
THIERS de Superstitionib. l. V. c. 2. LE
BRUN Histoire Critique des Pratiques
Superstitieuses. lib. III. c. 1.

44.) Novell. 123. c. 32.

45.) L. un. C. Nemini licere Signum Sal-
vatoris &c.

tur S. Bernardus 46.) , sepe spiritus
 in ore Angeli , sepe alicujus Sanctorum
 facies calcibus tunditur transeuntium
 Fixione Crucis profana loca expia
 ri , Deoque consecrari creduntur
 47.) : passim etiam usus habet ,
 signum Crucis apponatur Instru
 mentis ab iis , qui literarum fun
 ignari , aut scribere præpediunt
 48.) . Idem signum , aut Imagines
 Christi , B. Virginis , aliorumque
 Sanctorum , passim videmus in
 pressas Nummis aureis & argenteis
 aut etiam sigillis : expositas in vi
 publicis ad fovendam transeuntium
 pietatem 49.) : collocatas in navibus
 eorum honori dedicatis 50.) . Præ
 cipuus

46.) Apolog. de Vit. & Morib. Relig. c. 11.

47.) Nov. V. c. I. Nov. 67. c. I. Nov.
 131. c. 7. L. ult. C. Theod. de paganis
 Sacrific. & Templis.

48.) L. ult. §. 2. C. de Jure deliber. Nov.
 JUST. 90. præfat. Nov. LEONIS. 72.

49.) Synod. NICÆN. II. act. 7.

50.) Non laudant aliqui , nominari nave
 ab ejusmodi Sanctis , cum aliæ nave
 frequenter habeant nomina profanissima
 unde concursus horum nominum sæpe
 indecentiam prodit. Multo minus to
 randum , ut tabernæ præferant Indi
 cia ac nomina Sanctorum.

cipuus autem locus Sacrarum Imaginum sunt Tempła, aut etiam Aræ (51.): sicut enim Corpora Sanctorum sub Altari reponuntur, aut illorum Reliquiæ super Altari collocantur, ipsæque Aræ Summo DEO in honore Sanctorum consecrantur: ita etiam eorundem Imagines ad ornatum Aræ, & ad memoriam ac venerationem Fidelibus ingenerandam exponi possunt: exponendi autem Imaginem Crucifixi sub celebratione Missæ, præceptum est (52.). Sicut autem in locis inhonestis collocari non debent; ita etiam in honestissimis & sacris decenter habendæ, a sordibus defendendæ, nec alia ratione deformandæ sunt (53.).

§. 84.)

-
- 51.) Profana fuit Imago, quam Christiani abhorrebant, prout narrat OPTATUS MILEVIT. de Schism. Donatist. in fine libri 3. Insuper Imagines Beatorum, necdum Canonizatorum, super Altari collocari non debent inconsulta Sede Apostolica, prout Decretum fuit sub ALEXANDRO VII.
- 52.) Ad tollendos hac in re aliquos abusus, edidit BENEDICTUS XIV. Constitutionem, quæ est 17. tom. 2. Bullarii sui.
- 53.) Qui occasione Ecclesiæ tapetibus ornantur

*Spectacula
pia.*

110

Seç. 1. Tit. VI.

§. 84. Porro quod Imagines præstant, ut rudis populus erudiat, id etiam fieri solet piis quibusdam spectaculis. In multis Germanicis locis adhuc hodie representatur Templis Ascensio Christi in cælum, descensus Spiritus Sancti, Historiæ Christi Nati, a Magis adorati, Hierosolymam inveci super Asinum Improbari hæc non debent, si center & devote fiant (54.).

nandæ, frontem Imaginis D. Petri pariete depictæ clavo transfixerat, tolerabili capitis dolore, qui tamen roxo clavo mox mitigatus est, temeritatem suam luebat in Civitate Citiensis, cujus Episcopus veritatem rei jurejurando confirmavit in Synodo NICÆNA act. 4.

54.) Vid. CONRAD. BRUNUS de Imaginibus c. 17. MOLANUS Hist. Imag. lib. IV. c. 18. Romæ olim in Dominica infra octavam Ascensionis, Pontifice concionante ad Populum habentem de futuro festo Pentecostes, ex summo tholo Ecclesiæ Mariæ ad Martyres projiciebantur supra populum Rosæ, tanquam symbolum ignearum, quæ die Pentecostes supra capita discipulorum apparebant. ANTON. BALDASSARRI La Rosa d'Or cap. 3. n. 1.

De Sacris Imaginibus. III

55.) aliud non improbat, quam in-
conditas infimæ plebis voces, aut
similes abusus fors alicubi fieri soli-
tos, laudamus ejus crisin: si vero
bispidam devotionem credit, qua
Christi Imago inter Angelos ad Ec-
clesiæ tholum trahitur, cantante in-
terim Sacerdote, & respondente
choro ex precibus & versibus Ec-
clesiæ; tunc eodem jure etiam pi-
etas Imagines, Christi Ascensionem
repræsentantes improbare debet.
Scilicet nimis acerba crisi impro-
bant, quidquid apud se fieri non
conspiciunt, ignari, quod etiam
ritus aliqui ipsis consueti, æque
carpantur ab aliis.

TITULUS VII.

DE CAMPANIS, ET INSTRU-
MENTIS MUSICIS.

§. 85.

UT finis, ad quem Ecclesiæ con- *Campanas.*
struuntur, obtineatur, varia
vel

55.) MURATORIUS de Nævis in Religio-
nem incurrentibus c. 10.